

A Kossuth Lajos- utczai villamos.

**Harkányi miniszter a közuti
mellett. — A főváros önkor-
mányzatának sérelme.**

A Magyar Hirlap
fűdosítójától.

A főváros tudvalevően kérte a kereskedelmi minisztert, hogy a Kossuth Lajos-utczán és az Erzsébet-hidon át vezetendő villamosvasut építésére rendelje el sürgősen a közigazgatási bejárást. A kereskedelemügyi miniszter ma érkezett leiratában értesíti a fővárost, hogy a közigazgatási bejárást április 2-ára tüzte ki, egyuttal kijelenti a miniszter, hogy egyedül a Rákóczi-uti közuti vonal meghosszabbítását tartja helyesnek, mert szerinte csak így lehet kényelmes és természetes kapcsolatot Budával teremteni. Nem tartja a miniszter tárgyalásra alkalmasnak a Városi Villamos Vasut tervét, amely a vasutvonalat a Clark Ádám, illetve a Corvin-térig akarja vezetni és csak azt hajlandó megengedni, hogy a Városi Villamos Vasut Veres Pálné- és Irányi-utczai vonalából kiágazó vágányok kapcsolatba hozassanak a Közuti által építendő vonallal és végállomása a Döbrentei-tér legyen.

A miniszternek leirata városi vezető körökben érthető feltűnést keltett és bizonyára erőlyesebb állásfoglalásra fogja bírni a székesfőváros közönségét, amely nem engedheti meg, hogy autonóm jogkörét a kormány lábba tassa.

A kereskedelmi miniszter érdekes leirata egyébként szóról-szóra így hangzik:

A székesfőváros közönségének Budapest.

A székesfőváros tanácsa folyó évi február hónap 24-én tartott üléséből 17.074. szám alatt kelt felterjesztésével bemutatta nálam a Budapesti Közuti Vaspálya Társaság, valamint a Budapesti villamos városi r.-t. által a Kossuth Lajos-utca erzsébethídi vonalra, valamint a két társaság meglevő vonalainak ezen új vonallal leendő kapcsolatba hozatalára nézve kidolgozott terveket s azokra nézve közigazgatási bejárást kitűzését kérelmezte.

A szóban levő ügyet vizsgálat tárgyává téve, mindenek előtt meg kell állapítanom, hogy a szóban levő közuti vasuti tervezetek

engedélyezési ügyének a közönség részéről törént tárgyalása és kezelése eltér a közuti vasuti létesítmények engedélyezése tekintetében fennálló gyakorlattól, s az elől idézett tanácsi felterjesztésben jelzett e tekintetben elfoglalt ötani álláspont nem fedi a főváros területén tervezett géperejű közuti vasutaknak stb. engedélyezése, építése és üzlete körül követendő eljárás tárgyában 1887. évi november hó 2-án 45.224. szám alatt kiadott rendelet idevonatkozó megállapításait sem.

Ezen rendelet 3. szakasza ugyanis előírja, hogy a közuti vasutvonalra vonatkozólag benyújtott tervezeteknek a főváros részére való bírálat tárgyává tételével kapcsolatban, a fővárosnak határoznia kell a vállalat létesítésének kérdésében is, s ugyanezen határozatban mincjárt elvileg nyilatkoznia kell a szükséges területeknek a vállalat részére leendő átengedése iránt is.

Ezzel szemben a közönség a helyett, hogy a szóban lévő vonal létesítése s az annak létesítéséhez szükséges területek átengedése tekintetében állást foglalt, s e részbeni határozatát azután az idézett rendelet 4. szakasza értelmében további eljárás végett elem terjesztette volna, az elől idézett tanácsi felterjesztésben idézett, de hozzám be sem mutatott határozatában felhatalmazta a tanácsot, hogy a Kossuth Lajos-utczai villamos vasutvonal ügyét letárgyalja s e vonal közigazgatási bejárásnak elrendelését nálam kérelmezze, kijelentvén e mellett még azt is, hogy a közigazgatási bejárást megtörténte szabad elhatározásának nem praecjudicálhat arra nézve, hogy a vonal számára szükséges területhasználati engedélyt melyik társaságnak adandja meg.

A fennálló szabályokkal ellentétben álló ezen eljárásra való tekintettel a szóban levő ügyet tulajdonképpen az e részbeni rendelkezéseknek megfelelő újabb szabályos tárgyalás végett vissza kellene küldenem a közönségnek. S ha ettől ez alkalommal eltekintek, teszem azt egyedül és kizárólag azon okból, mert a gondozásomra bizott vasutközlekedési szempontokból a Belvárosnak a budai részekkel a legtermészetesebb és legrövidebb úton való vasuti összeköttetésbe való hozatalát igen nagy fontosságúnak kell tartanom, s annak mielőbbi létrejöttét mint egy régi közlekedési hiánynak pótlását, különösen most a Lánchíd elzárásával kapcsolatban, minden körülmények között előmozdítandónak ismerem el.

Átterve ezek után az elem terjesztett ügy érdemére, mindenekelőtt már most ki kell jelentenem, hogy a székesfőváros balparti részeinek a jobbpartiakkal az Erzsébet-hidon át közuti vasuti kapcsolatba való hozatalának megoldásaként mint egyedüli helyes és közuti vasuti közlekedési szempontokból egyedül fontos, csakis a budapesti közuti vaspályatársaság Rákóczi-uti vonalának a Károly-kört keresztelésével a Kossuth Lajos-utczán, Eski-úton és az Erzsébet-hidon át a Döbrentei-téren a nevezett társaság vágányaiba bekapcsolandó két vágány villamos vasuti vonal jelentkezhetik.

Es pedig nemcsak azért, mert egyedül ez a társaság rendelkezik a Duna mindkét oldalán kiterjedt közuti vasuti hálózattal, melynek újabb megfelelő szerves összeköttetésbe való hozatala elsőrendű közforgalmi érdek, hanem mert a fővárosnak a Kossuth Lajos-utca körül s mögötte fekvő s igen sűrűn lakott, nagyforgalmu részei csakis a Rákóczi-uti vonal természetes folytatásával nyerhetnek rövid és kényelmes kapcsolatot Budával.

E mellett nem tévesztendő szem elől, hogy a Kossuth Lajos-utczának, mint a főváros egyik erősen reprezentatív jellegű utcájának vasuti sinekkel való tulzott mértékbeni behálózása feltétlenül árthatna egyfelől az utca külső képének, másfelől mindenestre nagyon megnehezítené igen nagy közuti forgalmának lebonyolítását. Mindezek amellet szólnak, hogy ezen utca területén csakis a legszükségesebb mértékben veendő igénybe közuti vasuti czélokra.

Erre való tekintettel is igen megfelelőnek mutatkozik a Rákóczi-uti vonal meghosszabbítás utjának megoldás, mert e mellett elérhető, hogy a Kossuth Lajos-utczán nem fekiüdnek csak két egymással párhuzamosan haladó sánpár, mely ugy esztétikai, mint forgalmi tekintetektől legkevésbé hátrányos.

A budapesti közuti vaspályatársaság által a Semmelweiss-utczában tervezett csonka vágányt fentiekre való tekintettel tárgyalandónak nem tartom.

Ugyszintén nem tartom tárgyalásra alkalmasnak a Budapesti Villamos Városi Vasutársaság által a Belváros, valamint a Buda területére esőleg kidolgozott vonal-hálózat tervezetét sem és pedig egyfelől a Kossuth Lajos-utczát illetőleg fentebb mondottakra, másfelől arra való tekintettel, mert az e czélra igénybe veendő jórészt igen nagy forgalmu utcák kes-

kenysége legnagyobb részt kizárja, hogy azokban közuti vasutvonalak legyenek létesíthetők, végül pedig, mert e tervezetek legnagyobb része aktualitással most egyáltalán nem bír és így a velük való kapcsolatos foglalkozás csak a szóbanlévő kérdés sürgős megoldásának akadályozására volna alkalmas. Figyelembe véve azonban, hogy a közönség kiváló súlyt látszik helyezni arra, hogy a Budapesti Villamos Városi vasut relációi is átvezethetők legyenek az Erzsébet-hidon át Budára, a magam részéről hajlandó vagyok a cél elérése érdekében a fenti megoldással kapcsolatban tárgyalás alá venni egy olyan megoldást is, mely szerint a Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság Veres Pálné- és Irányi-utczai vonalaiból kiágazó vágányok létesítésével kapcsolatba hozatnék a Budapesti Közuti Vaspálya Társaság által létesítendő Kossuth Lajos-utca Eskü-uti vonallal s annak együttes használata mellett vezetnének azután a relációi egy, az általa a Döbrentei-tér valamely alkalmas helyén létesítendő végállomásba.

A fentiekben részletesen ismertetett indokokra való tekintettel közgazgatási bejárás tartását rendeltem el, egyfelől a Budapesti Közuti Vaspálya Társaság által Rákóczi-uti vonalának meghosszabításaként a Károly-körut keresztezésével a Kossuth Lajos-utczán, Eskü-uton s Erzsébet-hidon át, a Döbrentei-téri vágányaihoz való csatlakozással létesítendő villamos közuti vasutvonalra vonatkozólag kidolgozott tervezetre, másfelől a Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság által Veres Pálné-, illetve Irányi-utczai vonalaiból, úgy a Baross-utczai, mint a dunaparti relációk figyelembe vételével való kiágazással az Eskü-utig becsatlakozással a fentebb említett vonalba vezetendő villamos közuti vasuti szárnyvonalakra nézve a most nevezett társaság által kidolgozott tervrészletre s a Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság által a Döbrentei-téren létesítendő végállomási tervrészletre nézve. Ezen eljárás vezetésével egyidejűleg Halászy László miniszteri tanácsos urat biztam meg s ez eljárás megkezdésének határidejéül *folyó évi április hónap 2-ik napjának délelőtt 9 és fél óráját*, összejöveteli helyül pedig a központi városháza tanácstermét tűztem ki. Felhívom a közönséget, hogy ezen eljárásom magát megfelelően képviseltesse.

Fentiekben teljes részletességgel kifejezésre juttattam a szóbanlévő kérdés megoldására vonatkozó s vasut engedélyezési és vasut főfelügyeleti jogkörömből folyó álláspontomat, részben oly célzattal is, hogy egyben ennek a régen húzódó s kétségkívül nagy nehézségeket okozott kérdésnek sikeres s lehetőleg minden érdeket kielégítő megoldása irányelveinek a megjelölésében a közönségnek segélyére lehessenek.

Amidőn még végül hangsúlyoznám, hogy fenti álláspontom kifejezésre juttatásával a közönségnek a vasutvonal létesítéséhez szükséges közterületek átengedése tekintetében fennálló autonóm jogkörét érinteni önként érthetőleg nincs szándékomban, és hogy saját érdekei jogos védelme s biztosítása céljából az átengedés ellenében teendő kikötései és feltételei érvényesítése tekintetében teljes támogatásomra számíthat, még rá kívánok ezzel kapcsolatban mutatni arra a körülményre is, hogy a Budapesti Közuti Vaspálya Társaság engedélyokiratának 13. szakaszában a péage átengedése, illetve ellenszolgáltatásának megállapítását illetőleg foglalt s a gyakorlati érvényesítésben nehézségekkel járó határozmányok feltétlenül kívánatosak teszik, hogy a jelen ügyből folyólag a Kossuth Lajos-utczai vonal együttes használatának konkrét feltételei már a Kossuth Lajos-utczai vonal engedélyezésével egyidejűleg teljes világos és minden részletre kiterjedő pontos megállapítást nyerjenek, minélfogva a körülménynek már a közterületek átengedési iránti feltételek megállapításának keretei között leendő figyelembe vételét ajánlom a közönségnek.

Budapest, 1914. márczius hónap 21-én.

Harkányi s. k.